A. D. 1894

CURRENDA XII.

Rekolekcye kapłańskie w r. 1894

odbędą się 1) w ***Tarnowie*** *w dniach od 10—14 września, 2) w* ***Szczyrzycu*** *w dniach 17—20 września.*

Z uwagi, że *w Nowym Sączu* spalił się klasztor OO. Jezuitów, u których dotąd rekolekcye kapłańskie się odbywały, a nadto tegoroczne wylewy wód wielu i tak ubogich duszpasterzy okolicy Sandeckiej na znaczne straty materyalne naraziły, — Z uwagi, że ta sama klęska elementarna nawiedziła i kapłanów w Dekanatach *Czchowskim, Brzeskim i Tuchowskim* — gdy zresztą Wni Bracia głosu Naszego nawołującego Was do odprawiania rekolekcyj zawsze dotąd słuchaliście i w tych ćwiczeniach świętych gorliwy braliście udział: wyznaczamy w r. b. tylko dwa miejsca: *Tarnów i Szczyrzyc,* w których pragnący odnowienia i ożywienia duchowego niechaj się gromadzą, aby wzmocnić w sobie łaskę powołania do św. służby ołtarza.

XX. Dziekani przedłożą Nam 8 dni przed rozpoczęciem rekolekcyj listę rekolektantów, abyśmy dalsze kroki zarządzić mogli.

Admonitio ad P. T. Clerum curatum in causa religionis in scholis tradendae.

Quoties tristis ad aures Nostras pervenit notitia, nonnullos A. Rdos parochos sed imprimis Cooperatores illud gravissimi momenti officium i. e. doctrinam religionis in scholis tradendam prorsus negligere, toties menti Nostrae viva obtrudit se imago Christi Domini, qui Apostolos, repellentes a divino Magistro, defatigato aliis laboribus, matres cum parvulis, dulciter reprehendit his verbis: „*Sinite parvulos ad me venire, talium est enim regnum coelorum.*“ Si ad omnes ministros Ecclesiae referuntur illa Sti Pauli verba: „*Fratres imitatores estote mei sicut et ego Christi*“; quomodo illi negligentes incurii Sacerdotes vocari poterunt imitatores Divini Magistri, qui singulari amore ac vere paterna cura amplectabatur parvulos? Nonne ad tales mercenarios juste applicabuntur verba Spiritus Sancti: „*Parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis*“?

Vere nesciunt, quid faciunt isti negligentes! En privant parvulos summe necessaria instructione ac praeparatione efficacissima ad audiendas cum fructu conciones et ad implenda gravia quondam officia, quae eis in futuro divina imponet Providentia. Privant eos necessaria praemunitione contra crescentia in dies pericula, pravas doctrinas et perversos errores et sollicitationes, quibus homines perversi, ovinis pellibus induti, fidem simplicis populi labefactare imo exstirpare ac mores depravare intendunt.

In aliis disciplinis proficiunt nostris temporibus parvuli ac illustrantur, in hoc vero *„quod unum est necessarium“* negliguntur! O quam tremendum est illis judicium divinum, qui tantum munus negligenter obeunt et jam ipsa hac negligentia sua, vilipensionem religionis e parte immaturae sobolis causant.

Proin obsecramus Vos, Dilectissimi Filii, imo sub poena exclusionis a concursuali examine, et multo magis non admissionis inter candidatos pro vacantibus beneficiis monemus, ut omnes hoc gravissimum officium conscientiose adimpleatis.

In specie vero monemus P. T. parochos, ut ipsi in persona saltem in una schola, si plures in parochia dantur, i. e. in ea, quae est in loco parochiae doctrinam religionis tradant parvulis, reliquas vero Cooperatoribus visitari faciant.

A. Rdos Dnos Decanos et Inspectores scholarum admonitos esse volumus per praesentes litteras ad alacrem et strenuam sui muneris adimpletionem.

Rytuał nabożeństw szkolnych.

Ponieważ *„Przepisy dotyczące praktyk religijnych uczniów i uczennic religii katolickiej obrządku łacińskiego w szkołach ludowych“*, ogłoszone rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 22. lutego 1892 l. 2111, odwołują się nie jednokrotnie na rytuał nabożeństw, jaki przez władze duchowne ma być przepisany; ponieważ nadto uznajemy konieczność takiego obowiązkowego rytuału ze względu na uchylenie możliwych nieporozumień między XX. Katechetami a Zarządami szkół, tudzież ze względu na zapobieżenie możliwym zarzutom, jakieby jednym katechetom za rzekomą zbyteczną gorliwość a drugim za niedbałość mogły być czynione, ułożyliśmy i poniżej ogłaszamy takiż rytuał nabożeństw szkolnych, polecając zarazem wszystkim XX. w Naszej Dyecezyi przy szkołach ludowych obowiązki Katechetów sprawującym, aby się go ściśle i sumiennie na przyszłość trzymali.

A) Msza św.

Ilekroć dzieci szkolne przychodzą gremialnie na Mszę św. w niedzielę lub w dzień powszedni, odprawi Katecheta cichą Mszę św., podczas której dziatwa śpiewa pobożne pieśni lub odmawia głośno cząstkę różańca, czyniąc odpowiednie przestanki

na Ofiarowanie, Przeistoczenie i Komunią Kapłana. Wśród tych pauz odmawiają dzieci chórem następujące modlitewki:

Podczas Ofiarowania:

„Ojcze niebieski! ofiaruję Ci przez ręce Kapłana dary chleba i wina, a zarazem siebie samego: serce, ciało i duszę moją. Tobie tylko chcę służyć teraz, zawsze i na wieki wieków. Amen."

Podczas Podniesienia

„Niechaj będzie pochwalony i błogosławiony Przenajświętszy, Boski Sakrament, teraz i zawsze i na wieki wieków". Amen. (*3 razy*).

„Bądź pozdrowione Przenajświętsze Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa, / któreś za nas na Krzyżu wisiało!"

„Bądź pozdrowiona Przenajświętsza Krwi Pana naszego Jezusa Chrystuta, / któraś za nas na Krzyżu była wylana!"

„Chwała i dziękczynienie bądź w każdym momencie / Jezusowi w Najświętszym, Boskim Sakramencie / Ile minut w godzinie a godzin w wieczności / Tylekroć bądź pochwalon Jezu, ma miłości!"

Podczas Komunii Kapłana:

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata / przepuść nam Panie!
„ „ „ „ „ „ / wysłuchaj nas Panie!
„ „ „ „ „ „ / zmiłuj się nad nami!

„Jezu w Najświętszym Sakramencie utajony / wierzę w Ciebie..... uwielbiam Cię..... całem sercem kocham Cię..... żałuję za wszystkie moje grzechy..... pragnę Cię przyjąć w Komunii św...... Przyjdź o Jezu Najłaskawszy przynajmniej duchowo do biednego serca mojego, i zamieszkaj w niem na wieki!"

„Panie nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mojego, ale rzeknij tylko słowem, a będzie zbawiona dusza moja." (*3 razy*).

„Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa niechaj strzeże duszy mojej na żywot wieczny! Amen."

„Witam Cię, o Jezu, duchowo w ubogiem sercu mojem. Tobie się cały oddaję. Twoim chcę być w życiu i przy śmierci." Amen!

B) Rozpoczęcie roku szkolnego.

a) W niedzielę poprzedzającą tę uroczystość, zapowie Kaznodzieja z ambony dzień i godzinę tego nabożeństwa;

b) przed rozpoczęciem Mszy św. Hymn do Ducha św. „Veni Creator," wiersz i modlitwa do Ducha św. po łacinie;

c) przemowa do dziatwy, jeżeli dla stósunków miejscowych nie musiała być urządzoną w szkole przed lub po Mszy św (najdłużej kwadrans);

d) Msza św. śpiewana;

e) błogosławieństwo Najśw. Sakram. w puszce;

f) pokropienie wodą święconą.

C) *Środa popielcowa.*

a) Egzhorta;

b) cicha Msza św.;

c) posypanie głów popiołem, (jeżeli już pierwej poświęconego, chociażby w innym kościele, dostać można).

D) *Dzień św. Patrona szkoły.*

I. Przed południem:

a) Msza św. śpiewana, z wystawieniem Najśw. Sakr. w monstrancyi wśród hymnów: „O Przenajświętsza“ i „Przed tak wielkim“;

b) wśród Mszy św. egzhorta (*20 minut*):

c) po Mszy św. wiersz i modlitwa do św. Patrona szkoły, a więc:

1. W szkołach ludowych męskich.

W. „Módl się za nami święty Janie Kanty!

Odp. „Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych.“

Módlmy się!

Wszechmogący Boże, daj abyśmy za przykładem świętego wyznawcy Twojego, Jana Kantego, w zbawiennych umiejętnościach postępując, i względem bliźnich uczynki miłosierdzia spełniając, za jego przyczyną miłosierdzia u Ciebie dostąpili. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

2. W szkołach ludowych żeńskich.

W. „Módl się za nami św. Jadwigo!“

Odp. „Abyśmy się stały......

Módlmy się.

Boże, który serce błogosławionej Jadwigi od marności światowych oderwałeś, a ku wzgardzonemu w opinii świata postępowaniu po drodze Krzyża Twojego nakłoniłeś, daj abyśmy za jej przykładem i przyczyną nauczyli się gardzić znikomemi uciechami doczesnemi, a w objęciach Krzyża Twojego wszystkie przeszkody na drodze cnoty zwyciężali. Który żyjesz i królujesz...... Amen!

3. W c. k. seminaryum nauczycielskiem.

W. „Módl się za nami święty Stanisławie!“

Odp. „Abyśmy się stali...........“

Módlmy się.

„Boże, w którego praw obronie święty Stanisław Biskup i Męczennik życie swe jako dobry Pasterz położył, spraw miłościwie, abyśmy Go w gorącej miłości Boga i Ojczyzny, a we wytrwałem spełnianiu obowiązków naśladowali i mocy Jego pośrednictwa we wszystkich naszych potrzebach doznawali. Przez Chr. Pana naszego.“ Amen.

d) błogosławieństwo Najśw. Sakr;

e) pokropienie wodą święconą.

II. Po południu:

a) Wystawienie Najśw. Sakr. w puszce przy odśp. „Święty, święty.....“;

b) Litania loretańska;

c) wiersz i modlitwa do św. Patrona jak rano;

d) błogosławieństwo Najśw. Sakr. przy inton. odpowiedniej pieśni;

e) pokropienie wodą święconą.

E) Dni dworskie.

a) Dnia 4 maja i 28 czerwca, cicha Msza św.;

b) dnia 4 października i 19. listopada po Mszy św. śpiewanej, jedna zwrotka hymnu ludu.

F) Rocznica koronacyi Ojca św. (3 marca).

Do zwyczajnych modlitw doda dziatwa szkolna następujący wiersz i modlitwę:

W. „Módlmy się za Ojca św. Leona!“

Odp. „Niech go Pan Bóg wspiera, długo zachowuje przy życiu i nie podaje w ręce nieprzyjaciół jego!“

Módlmy się.

Boże! wszystkich wiernych Pasterzu i Rządco! wejrzyj miłościwie na sługę Twego, Ojca św., Leona, któregoś najwyższym Pasterzem Kościoła Twojego postanowić raczył i spraw, aby słowem i przykładem przyświecał tym, którymi rządzi, i z powierzoną sobie owczarnią osiągnął żywot wieczny. Przez Chrystusa P. n. Amen.

G) Rocznica konsekracyi X. Biskupa (16 kwietnia).

Tak samo jak w rocznicę koronacyi Ojca św. z następującemi zmianami:

W, „Módlmy się za naszego Biskupa, Ignacego!“

Odp. „Niech go Pan Bóg..........“ (*jak wyżej*).

Módlmy się.

Boże, wszystkich wiernych Pasterzu i Rządco, wejrzyj miłościwie na sługę Twego Biskupa Ignacego, któregoś na czele dyecezyi Tarnowskiej postawić raczył i spraw . . . . (*jak wyżej*).

H) Dni Krzyżowe i św. Marka.

W miejscowościach, gdzie są szkoły wydziałowe męskie i żeńskie, tam dziatwa szkolna bierze udział w procesyach na przemian t. j. raz szkoły męskie, a drugi raz żeńskie. W innych miejscowościach wszystka dziatwa chodzi na wszystkie procesye. Młodzież, nie biorąca udziału w procesyi, wysłucha cichej Mszy św. wśród niej odmówi litanią do WW. Świętych.

I) Oktawa Bożego Ciała.

W miejscowościach o większej ilości szkół powinna dziatwa każdej szkoły wziąć udział przynajmniej w jednem uroczystem nabożeństwie po za godzinami szkolnemi, przed lub po południu, zwłaszcza o ile możności w procesyi.

K) Rekollekcye.

Egzhorty rekollekcyjne powinny się odbywać o ile możności w kościele. Ma

ich być cztery przed spowiedzią a piąta przed Komunią św. — Mogą trwać dłużej niż zwyczajne niedzielne, nie dłużej jednak nad pół godziny.

a) *Rozpoczyna się rekollekcye po południu w następujący sposób:*

1) Wystawienie Najśw. Sakr. w puszce wśród hymnu „Święty, święty“ ....
2) hymn „Veni Creator“, wiersz i modlitwa do Ducha św. (po łacinie);
3) Odczytanie Litanii loretańskiej,
4) Odczytanie antyfony, wierszu i modlitwy do N. M. P.;
5) Egzhorta;
6) błogosławieństwo Najśw. Sakr. przy intonacyi stósownej pieśni (3 zwrot);
7) pokropienie wodą święconą.

b) *Na drugi i trzeci dzień rano:*

1) Hymn do Ducha św. „Duchu św. przyjdź prosimy“;
2) egzhorta;
3) cicha Msza św.

c) *Na drugi dzień po południu:*

Tak samo jak w pierwszy dzień, tylko zamiast litanii loretańskiej odczyta dziatwa litanię o Najsłodszem Imieniu Jezus z wierszem i modlitwą.

d) *W dniu Komunii św.*

1) „Duchu święty“;
2) egzhorta;
3) cicha Msza św.
4) błogosławieństwo Najśw. Sakr. w puszce, wśród hymnu „Święty, święty.....“;
5) pokropienie wodą święconą.

L) Pierwsza Komunia św.

Szczególniejszy nacisk kładziemy na przygotowanie dziatwy do pierwszej Komunii św.

Obrzęd pierwszej Komunii św. ma się tak odbyć:

1) Cicha Msza św.;
2) Kiedy kapłan dojdzie do „Agnus Dei“, dzieci razem rozpoczynają krótkie akty przed Komunią św.
3) po Komunii Kapłana, przemowa do dziatek (najdłużej 10 minut);
4) Komunia dziatek;
5) po Komunii dzieci modlą się w cichości aż do końca Mszy św.;
6) po Mszy św. Kapłan wystawia Najśw. Sakr, w puszce i okadza, a dziatki tymczasem odmawiają chórem krótkie akty po Komunii św.;
7) błogosławieństwo Najśw. Sakr.;
8) pokropienie wodą święconą;
9) po południu prowadzi Katecheta dzieci do Chrzcielnicy, Konfesyonału, ambony, przed ołtarz N. M. P. i przed Najśw. Sakrament, pobudzając je do stósownych aktów ofiarowania. — Poczem błogosławieństwo Najświętszego Sakramentu w puszce

przy odśpiewaniu: „Święty, święty.“ Wszystko to jednak nie trwa dłużej nad 3 kwadranse.

Uwaga I. Zwyczajne egzhorty niedzielne, wraz z odczytaniem perykopy, nie mogą trwać w niższym oddziale nad 15 minut, a we wyższym nad 20.

Uwaga II. Katecheci dołożą roztropnych starań, by dopóki nie da się wyrobić oficyalnego zarządzenia władz szkolnych — uzyskać zwolnienie dziatwy od nauki z okazyi I. Komunii św. oraz zwolnienie przynajmniej od jednej godziny nauki przedpołudniowej w dniu każdej spowiedzi szkolnej, a to celem zbiorowego przygotowania dziatwy do tego aktu świętego.

Casus liturgici:

I.

Czy wolno po komunii kapłańskiej we Mszy św. przerwać Mszy św. w tym celu, aby do świeckich mających przystąpić do komunii św. przemówić?

Św. kongregacyi Obrzędów zapytano: Possuntne in Missa post sumptionem haberi breves sermones, dum vel ad Sacram Synaxim prima vice adolescentes admittuntur vel alia quacunque ex causa, qui quidem sermones „Fervorini“ nuncupantur? Na pytanie to odpowiedziała św. Kongregacya p. d. 16 kwietnia 1853:

„*Affirmative.*“ Wolno tedy przerwać w tym celu Mszę św. *byle tylko celebrans*, jeżeli inny kapłan np. Missyonarz w czasie Missyi ma przemawiać przed komunią świeckich, — *nie oddalał się od ołtarza.*

II.

Modlitwa po udzieleniu wiernym Komunii św. jest *de praecepto.* — Rytuał Rzymski mówi w Ordo administrandi Sacram Communionem: „Ubi vero omnes communicaverint, sacerdos reversus ad altare, dicere *poterit*: O Sacrum convivium. . . . . Z tego słowa „*poterit*“ mógłby kto wnosić, że od woli kapłana zależy mówić modlitwę po rozdaniu komunii św. wiernym albo nie mówić. Atoli na zapytanie w tej mierze Prymasa Węgierskiego odpowiedziała św. Kongregacya Obrzędów p. d. 30 sierpnia 1892, że owo „*poterit*“ odnosi się tylko do Antyfony: O sacrum convivium . . . . . . zaś *de praecepto* są: Vers. Panem de coelis . . . . Domine exaudi orationem . . . . . i Oratio: Deus, qui nobis sub . . . . .

III.

Czy kapłan nie poddany Austryacki, odprawiając Mszę św. w granicach Państwa Austryackiego jest obowiązany w Kanonie Mszy św. mówić . . . . et pro Imperatore nostro Francisco Josepho?

Na to pytanie św. Kongregacya Obrzędów odpowiedziała p. d. 3 Czerwca 1892, *„posse, sed non teneri.“*

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

RR. *Marcellus Piotrowski* translatus e Pilzno ad Zaborów — *Andreas Pawicki* anteactus Catechista Schol. popul. Tarnovien. applicatus ad Pilzno; *Joannes Kwiatkiewicz* e Skrzyszów ad Łącko — *Josephus Ręgorowicz* e Muszyna ad Słopnice; *Thomas Stolarczyk* e Mikluszowice ad Muszyna; *Joannes Figiel* e Lubzina ad Zakliczyn; *Franciscus Pałka* e Ropczyce ad Pleśna; *Ignatius Poniewski* e Padew ad Trzciana.

Neo ordinati applicati: *Andreas Bartoszewski* ad Skrzyszów; *Franciscus Borowiecki* ad Dobra, *Joannes Florek* ad Padew, *Stan. Kubas* ad Cerekiew, *Franciscus Mucha* ad Zgórsko, *Ladislaus Mysor* ad Ropczyce, *Josephus Pałka* ad Lubzina, *Joannes Prokopek* ad Zbylitowska Góra, *Josephus Prokopek* ad Mikluszowice, *Stephanus Tabaszewski* ad Brzeziny, *Joannes Wcisło* ad Szczepanów.

Decoratus Expositorio Canonicali R. *Joannes Depowski*, Catecheta puellarum Tarnoviae.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 6 lipca 1894.

IGNACY
Biskup.

X. Stanisław Walczyński
Wikaryusz generalny, kanclerz.

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie 1894. Nakładem Kleru Dyecezalnego.